

Hem?irelerde Meslekte? Dayan??mas? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hem?irelerde Meslekte? Dayan??mas? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22837>

Özet

Hemşirelerde Meslekta? Dayan??mas? Ölçe?i (HMDÖ), Esin Çetinkaya Ulusoy tarafından 2010 yılında doktora tezi kapsamında geliştirilmi? bir ölçektir. Bu ölçe?in temel amacı, hemşirelik mesleğinde çalı??an bireyler arasındaki **meslekta? dayan??mas?** düzeyini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Ölçek, aynı zamanda meslekta? dayan??mas?nın iş doyumunu ile olan ilişkisini incelemek üzere tasarlanmıştır. Ölçek, 23 maddeden ve üç ana alt boyuttan oluşmaktadır: Duygusal Dayan??ma, Akademik Dayan??ma ve Dayan??ma ile İlgili Olumsuz Düşünceler.

Ölçe?in geliştirilme çalı??ması, **Temel Bileşenler Analizi (TBA)** kullanılarak yapısal geçerliliğinin kanıtlanması odaklanmıştır. Güvenirlilik analizleri sonucunda ise iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) kabul edilebilir düzeyde bulunmuştur. HMDÖ, hemşirelik yönetimi ve örgüt psikolojisi alanlarında, çalı??ma ortamındaki sosyal destek ve işbirliği düzeylerini değerlendirmek için önemli bir araçtır.

Anahtar Kelimeler

Hemşirelik, Meslekta? Dayan??mas?, Dayan??ma, İş Doyumu, Ölçek Geliştirme, Psikometrik Özellikler, Duygusal Destek, Akademik Destek.

Yazarlar

Esin Çetinkaya Ulusoy

Amaç

Hemşirelerde Meslekta? Dayan??mas? Ölçe?i'nin temel amacı, hemşirelerin çalı??ma ortamlarında sergiledikleri mesleki dayan??ma düzeylerini sistematik olarak belirlemektir. Bu çalı??ma, yalnızca dayan??manın varlığını ölçmekle kalmaz, aynı zamanda bu dayan??manın duygusal, bilişsel (akademik) ve olumsuz algı boyutlarında nasıl tezahür ettiğini de ortaya koymayı hedefler.

Ölçe?in geliştirilmesindeki birincil motivasyon, meslekta? dayan??mas?nın hemşirelerin iş doyumları üzerindeki etkisini bilimsel olarak incelemektir. Bu sayede, hastane yönetimleri ve sağlık politikası yapıları için, çalı??ma ortamını iyileştirmeye yönelik kanıta dayalı stratejiler oluşturulmasına katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Yapı

Ölçek, profesyonel işbirliği ve sosyal destek kavramlarının alt kümesi olan **meslekta?**

dayan??mas? yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, üç temel alt boyut arac?l???yla de?erlendirilmektedir:

Duygusal Dayan??ma: Meslekta?lar aras?ndaki dürüstlük, empati ve ki?isel sa?lık sorunlar?yla ilgilenme gibi duygusal destek unsurlar?n? içerir.

Akademik Dayan??ma: Mesleki bilgi ve deneyimin payla??lmas?, e?itime destek olunmas? gibi bili?sel ve profesyonel geli?im odaklı destekleri kapsar.

Dayan??ma ?le ?lgili Olumsuz Dü?ünceler: Meslekta?lara kar?? ilgisizlik, destekten kaç?nma veya olumsuz tutum sergileme gibi dayan??may? zay?flatan alg?lar? ve davran??lar? ölçer.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?ini test etmek amacıyla **Temel Bile?enler Analizi (TBA)** kullan?lm??t?r. Bu analizde, veri setinin faktör analizi için uygunlu?unu gösteren önemli istatistiksel testler uygulanm??t?r.

Yap?lan analizler sonucunda, **Kaiser Meyer Olkin (KMO)** de?eri 0.806 olarak tespit edilmi?tir. 0.80 üzerindeki bu de?er, veri setinin faktör analizi için "çok iyi düzeyde" uygun oldu?unu göstermektedir. Ayr?ca, de?i?kenler aras?ndaki korelasyonun yeterlili?ini test eden Bartlett testi sonucu 1183.63 ($p<0.05$) olarak bulunmu?tur. Bu anlamlı sonuç, de?i?kenler aras?nda faktörle?tirmeye uygun ili?kilerin mevcut oldu?unu do?rulamaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarlıl???n? de?erlendirmek amacıyla **Cronbach alfa** katsay?s? hesaplanm??t?r. Elde edilen güvenilirlik katsay?s? 0.72'dir.

Genel kabul gören psikometrik standartlara göre, 0.70 ve üzeri Cronbach alfa de?erleri, ölçe?in maddelerinin tutarlı bir ?ekilde ayrı yap?y? ölçtü?ünü ve dolay?s?yla ölçe?in güvenilir oldu?unu göstermektedir. Bu sonuç, Hemşirelerde Meslekta? Dayan??mas? Ölçe?i'nin hemşirelik popülasyonunda tutarlı ölçümler yapabildi?ini desteklemektedir.

Faktör Analizi

HMDÖ, Temel Bile?enler Analizi sonucunda 23 madde ve 3 alt boyuttan olu?an net bir faktör yap?s? sergilemi?tir. Bu üç alt boyut, ölçülmek istenen meslekta? dayan??mas? yap?s?n?n farklı yönlerini temsil etmektedir.

Duygusal Dayan??ma (9 madde)

Akademik Dayan??ma (9 madde)

Dayan??ma ?le ?lgili Olumsuz Dü?ünceler (5 madde)

Bu faktör yapısı, hemşirelik ortamındaki dayanışmanın sadece pozitif davranışlarla değil, aynı zamanda dayanışmayı engelleyen olumsuz düşünce ve tutumlarla da değerlendirilmesi gerektiğini göstermiştir.

Araç

Test Türü: Ölçek Geliştirme Çalışması

Format: Kendini Değerlendirme Ölçeği

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Hemşireler

Yaş Grubu: Yetişkin Çalışanlar (Profesyonel Hemşireler)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki çeşitli sağlık kurumlarında görev yapan hemşireler üzerinde uygulanmıştır (Doktora tezi popülasyonu).

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılmıştır (1= asla - 5= her zaman). Yüksek puanlar, ilgili dayanışma boyutunda yüksek düzeyde algıyı işaret eder (Olumsuz Düşünceler alt boyutu hariç).

Anahtar Kelimeler

KMO, Cronbach Alfa, Hemşirelik Yönetimi, Sağlık Çalışanları, Sosyal Destek, Ölçek.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Veri Yok

Kurum E-posta Adresleri: esinctnky@mynet.com

Yazın Adresi: Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü (Çalışmanın yapıldığı dönem itibarıyla)

Çinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Esin Çetinkaya Ulusoy tarafından 2010 yılında tamamlanan doktora tezi kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin akademik ve ticari olmayan araştırmalarda kullanımı için yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Test Yılı: 2010

Yazarın iletişim bilgisi: esinctnky@mynet.com

Kaynaklar

Çetinkaya-Uslusoy, E. (2010). *Hemşirelerde Meslektaş Dayanışması Ölçeği'nin geliştirilmesi ve meslektaş dayanışmasının iş doyumu ile ilişkisi* (Doktora tezi). Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Tezin orijinal kaynağı YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde mevcuttur: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: hemsirelerde-meslektas-dayanismasi-olcegi-toad.pdf

Hemşirelerde Meslektaş Dayanışması Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek, 23 madde ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Derecelendirme 5'li Likert tipindedir (1= asla - 5= her zaman).

Duygusal Dayanışma (9 m): Meslektaşlarla her konuda dürüst davranırım.

Akademik Dayanışma (9 m): Mesleki bilgimi, gereksinimi olan diğer meslektaşlarla paylaşırım.

Dayanışma ile İlgili Olumsuz Düşünceler (5 m): Meslektaşlarımdan sağlık problemleri ile ilgilenmem.